

9C 50/2007 - 449

NEJVYŠŠÍ SOUD
ČESKÉ REPUBLIKY

22 Cdo 1797/2015-789

OKRESNÍ SOUD
V TÁBOŘE (2)
Došlo dne: 19. 04. 2017
..... krat příloh
čas kolky

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK

KRAJSKÝ SOUD ČESKÉ BUDĚJOVIC
pobočka v Táboře
PODÁNO 02-05-2017
..... krat příloh

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Havlíka a soudců Mgr. Michala Králíka, Ph.D., a JUDr. Jiřího Spáčila, CSc., ve věci žalobkyně J. J. narozené [redacted] bytem v [redacted] zastoupené JUDr. Janou Svestkovou, advokátkou se sídlem v Praze 5, Nad Zlíchovem 9, proti žalovanému V. J. narozenému [redacted] bytem v [redacted] zastoupenému JUDr. Ladislavem Novotným, advokátem se sídlem v Táboře, tř. 9. května 1282, o vypořádání společného jmění manželů, vedené u Okresního soudu v Táboře pod sp. zn. 9 C 50/2007, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočce v Táboře ze dne 9. 1. 2015, č. j. 15 Co 529/2011-761, takto:

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 9. 1. 2015, č. j. 15 Co 529/2011-761, se ruší a věc se vrací Krajskému soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Okresní soud v Táboře (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 26. 4. 2011, č. j. 9 C 50/2007-604, výrokem I. z věci patřících do společného jmění manželů přikázal do výlučného vlastnictví žalobkyně blíže specifikované movité věci v celkové hodnotě 9 390 Kč, klisny Laru, Libru a hřebce Farao v celkové hodnotě 71 000 Kč, finanční prostředky na účtu č. [redacted] vedeném u UniCredit Bank Czech Republic, a. s. ve výši 23 867 Kč

a finanční prostředky na účtu č. [redacted] vedeném u Českomoravské stavební spořitelny, a. s. ve výši 120 110 Kč, tedy hodnoty v celkové výši 224 367 Kč. Výrokem II. přikázal do výlučného vlastnictví žalovaného blíže specifikované movité věci v celkové hodnotě 40 935 Kč, klisnu Fatimu, valacha Rodose a hřebce Lancelota v celkové hodnotě 95 000 Kč a podniky [redacted] v hodnotě -1 315 042 Kč, a [redacted] v hodnotě 183 791,50 Kč, tedy hodnoty v celkové výši -995 315,50 Kč. Výrokem III. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni na vypořádání podílů částku 1 881 630 Kč do šesti měsíců od právní moci rozsudku. Výroky IV. až VII. rozhodl o náhradě nákladů řízení a soudních poplatcích.

Vyšel ze zjištění, že manželství účastníků uzavřené 13. 10. 1990 zaniklo rozvodem k 9. 8. 2006. Movité věci rozdělil podle návrhu účastníků a podle jejich užívání od rozvodu manželství, ohledně jejich ceny vycházel ze znaleckého posudku. Rovněž koně přikázal vždy do výlučného vlastnictví tomu z účastníků, který je měl v držení, a jejich hodnotu stanovil na základě znaleckého posudku. Finanční prostředky na účtech u UniCredit Bank Czech Republic, a. s. a Českomoravské stavební spořitelny, a. s. ve výši ke dni právní moci rozsudku o rozvodu manželství přikázal žalobkyni, která k těmto účtům měla dispoziční právo. Zohlednil vyplacené pojistné na výlučný majetek žalovaného v celkové částce 113 254 Kč a tuto částku započítal jako investici ze společného do výlučného majetku žalovaného. Předmětem vypořádání učinil podniky označené jako [redacted] s tím, že spadají do společného jmění manželů (neboť náleží oběma manželům jako podnikatelům společně). Hodnotu podniků zjistil na základě znaleckých posudků. Podnik žalobkyně (vypořádán byl vnos ze společného majetku do tohoto podniku jako výlučného majetku žalobkyně) ocenil částkou 311 256 Kč a podnik [redacted] částkou 367 583 Kč. Tyto zjištěné hodnoty účastníci nezpochybnili. Sporná zůstala hodnota podniku [redacted] kterou znalec ohodnotil ve výši 5 751 409 Kč, a hodnota nemovitého majetku zjištěná ve výši 9 549 660 Kč. Vycházeje ze znaleckého posudku zohlednil soud prvního stupně hodnotu nemovitostí (dále rovněž jako „předmětné nemovitosti“), které jsou ve vlastnictví žalovaného a slouží k provozování jeho podniku (tedy jsou součástí podniku žalovaného), i úvěry [redacted] ve výši 1 562 500 Kč (závazek vůči M. [redacted] Š. [redacted] půjčku od rodičů žalovaného na pořízení traktoru a bankovní úvěr od Raiffeisenbank, a. s.). Nepřihlédl k žalovaným tvrzeným půjčkám od rodičů z let 1994 - 2006, závazku žalobkyně vůči [redacted] za spotřebovanou elektrickou energii a hodnotě rozpracované výroby a dospěl k výsledné záporné hodnotě podniku [redacted] -1 315 042 Kč. Do vypořádání dále zahrnul investice vložené ze společného majetku účastníků do výlučného majetku žalovaného (předmětných nemovitostí), které znalec vyčíslil částkou 5 494 199 Kč. Nezohlednil přitom znalecký posudek předložený žalobkyní a nepřisvědčil ani tvrzení žalovaného, že na investice byly použity finanční prostředky jeho otce. Za věrohodnou považoval pouze částku 200 000 Kč představující investici do podniku [redacted] kterou žalovanému půjčili rodiče.

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře jako soud odvolací k odvolání žalobkyně i žalovaného rozsudkem ze dne 15. 11. 2011, č. j. 15 Co 529/2011-669, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že z věcí patřících do společného jmění manželů přikázal do výlučného vlastnictví žalobkyně blíže specifikované movité věci v celkové hodnotě 9 390 Kč, klisny Laru, Libru, hřebce Farao a valacha Nípa v celkové hodnotě 97 000 Kč, finanční prostředky na účtu č. [redacted] vedeném u UniCredit Bank Czech Republic, a. s. ve výši 23 867 Kč a finanční prostředky na účtu č. [redacted] vedeném u Českomoravské stavební spořitelny, a. s. ve výši 120 110 Kč, tedy hodnoty v celkové výši

250 367 Kč. Z věci patřících do společného jmění manželů přikázal do výlučného vlastnictví žalovaného blíže specifikované movité věci v celkové hodnotě 40 745 Kč, klisnu Fatimu, valacha Rodose a hřebce Lancelota v celkové hodnotě 95 000 Kč, tedy hodnoty v celkové výši 135 745 Kč, a žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni na vypořádání podílů částku 2 960 561 Kč do jednoho roku od právní moci rozsudku. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení a soudních poplatcích.

Odvolací soud upravil hodnotu movitých věcí s ohledem na skutečnost, že část věcí tvořících vybavení posilovny si žalovaný vyrobil sám před uzavřením manželství. Předmětem vypořádání učinil navíc valacha Nipa v hodnotě 26 000 Kč, jehož měla žalobkyně ke dni rozvodu v držení. Souhlasil s postupem soudu prvního stupně, který zahrnul zaplacené pojistné v částce 113 254 Kč do vypořádání společného jmění účastníků jakožto investici ze společného do výlučného majetku žalovaného. Neztotožnil se však se závěrem, že součástí společného jmění účastníků řízení jsou podniky [REDAKCE]. Uvedl, že se jedná o jeden podnik provozovaný pouze žalovaným. Protože podnik žalovaného netvořil součást bezpodílového spoluvlastnictví manželů (podniky vznikly před 1. 8. 1998, tedy před účinností zákona č. 91/1998 Sb.), nestal se následně ani součástí společného jmění manželů. Avšak podnikání účastníků řízení je nutné zohlednit při vypořádání jejich společného jmění. U žalovaného je jeho podnik tvořen provozovny [REDAKCE] a jeho cenu tvoří součet hodnot těchto provozoven. Za správné považoval částky, k nimž dospěl soud prvního stupně při ocenění jednotlivých podniků, tedy 311 256 Kč u podniku žalobkyně a u podniku žalovaného 367 583 Kč za provozovnu [REDAKCE] a 5 751 409 Kč za provozovnu [REDAKCE]. Neshledal důvod odečítat hodnotu předmětných nemovitostí ve výlučném vlastnictví žalovaného zahrnutých do ocenění jeho podniku ani žalovanému postoupené restituční nároky. Dále poznamenal, že závazky žalovaného vůči jeho rodičům zahrnul znalec do výsledné ceny podniku oprávněně. Souhlasil rovněž s tím, že znalec při ocenění podniku přihlédl i k závazkům restituční povahy, a na rozdíl od soudu prvního stupně zohlednil i závazek žalobkyně vůči [REDAKCE] za spotřebovanou elektrickou energii. K rozpracované výrobě uvedl, že není třeba k ní přihlížet, neboť ke dni rozvodu manželství účastníků řízení se rozpracovaná zemědělská výroba nacházela ve ztrátě.

Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 25. 6. 2014, č. j. 22 Cdo 1215/2012-728, k dovolání žalobkyně i žalovaného rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolacímu soudu vytкнуł, že na základě vlastního hodnocení důkazů učinil jiná skutková zjištění než soud prvního stupně (ten vyšel ze zjištění, že rodiče žalovaného poskytli žalovanému pouze peněžní prostředky ve výši 250 000 Kč na pořízení traktoru, zatímco odvolací soud uzavřel, že poskytli i další peněžní prostředky na vklad žalovaného a na pořízení vybavení podniků), a to s odkazem na listinné důkazy provedené před soudem prvního stupně, aniž by je odvolací soud sám zopakoval, přičemž další listinné důkazy (smlouvy o půjčkách) nehodnotil vůbec. Dovolací soud rovněž shledal v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu (konkrétně s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2545/2003) závěr odvolacího soudu, že z ocenění podniků není důvod odečítat hodnotu nemovitostí ve výlučném vlastnictví žalovaného ani výši restitučních nároků postoupených žalovanému jeho otcem. Jestliže je podnik pořízen z výlučných prostředků jednoho z manželů, je při zjišťování jeho ceny nutné vložené výlučné prostředky podnikajícího manžele odečíst od zjištěné ceny podniku.

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rozsudkem ze dne 9. 1. 2015, č. j. 15 Co 529/2011-761, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že do výlučného vlastnictví žalobkyně přikázal blíže specifikované movité věci v celkové hodnotě 9 390 Kč, klisny Laru, Libru, hřebce Farao a valacha Nipa v celkové hodnotě 97 000 Kč, finanční prostředky na účtu č. [REDAKCE] vedeném u UniCredit Bank Czech Republic, a. s. ve výši 23 867 Kč a finanční prostředky na účtu č. [REDAKCE] vedeném u Českomoravské stavební spořitelny, a. s. ve výši 120 110 Kč, tedy hodnoty v celkové výši 250 367 Kč. Do výlučného vlastnictví žalovaného přikázal blíže specifikované movité věci v celkové hodnotě 40 745 Kč, klisnu Fatimu, valacha Rodose a hřebce Lancelota v celkové hodnotě 95 000 Kč, tedy hodnoty ve výši 135 745 Kč a žalovanému uložil zaplatit žalobkyni na vypořádání podílu částku 1 255 037,50 Kč do tří měsíců od právní moci rozsudku (výrok I.). Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II, III. a IV.).

Odvolací soud po provedení a hodnocení jednotlivých důkazů uzavřel, že žalovanému jeho rodiče půjčili finanční prostředky na provoz jeho podniku, a proto byly závazky vyplývající z těchto půjček zahrnuty oprávněně do ocenění podniku žalovaného. Od ceny obou částí podniku žalovaného [REDAKCE] 5 751 409 Kč a [REDAKCE] 482 337 Kč) odečetl cenu nemovitého majetku ve výlučném vlastnictví žalovaného v částce 9 549 660 Kč, které byly oceněny ke dni rozvodu manželství. Uzavřel, že s ohledem na zápornou cenu podniku žalovaného se jeho hodnota do vypořádání společného jmění žádným způsobem nepromítne.

Dále se zabýval vnosy ze společných prostředků na předmětné nemovitosti. Na základě znaleckého posudku Ing. Kratochvíla vzal za prokázané, že do těchto nemovitostí bylo investováno celkem 5 514 199 Kč, přičemž za trvání manželství byla vynaložena ze společných prostředků účastníků částka 1 955 199 Kč. Ze společných prostředků byly do právní moci rozsudku o rozvodu manželství uhrazeny i závazky z úvěru ve výši 380 000 Kč a poměrná část úvěru od Raiffeisenbank ve výši 487 500 Kč, které byly použity na rekonstrukci těchto nemovitostí.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podává žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř. a v němž uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 1 o. s. ř. Uvádí, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a dále na vyřešení otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena. Nesouhlasí se způsobem vypořádání podniku žalovaného. Navrhuje, aby dovolací soud změnil rozsudek odvolacího soudu v napadeném výroku tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na vypořádání podílu částku 4 571 735,50 Kč, případně aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Dovolání je z části přípustné a zároveň důvodné.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Podle § 241a odst. 1–3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je v části přípustné podle § 237 o. s. ř. (napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu), že je uplatněn dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 o. s. ř.), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání je důvodné.

Jelikož k zániku společného jmění manželů došlo v posuzované věci před 1. 1. 2014, projednal dovolací soud dovolání a rozhodl o něm podle příslušných ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“) [k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3779/2014 (uveřejněný pod č. 103/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, rozh. obč.)].

Dovolatelka namítá, že žalovaným tvrzené půjčky od rodičů byly jeho osobním závazkem a neměly být zařazeny mezi pasiva podniku žalovaného pro účely stanovení jeho hodnoty. V postupu odvolacího soudu spatřuje libovůli, neboť soudy nižších stupňů rozhodnutí v tomto ohledu řádně, tj. adekvátně, racionálně a logicky neodůvodnily a rozhodnutí vykazují extrémní nesoulad mezi právními závěry, provedenými důkazy a z nich vyvozenými skutkovými závěry.

Tato námitka nemůže založit přípustnost dovolání, neboť napadené rozhodnutí je v této otázce v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4625/2014 (toto a další níže uvedené rozhodnutí dovolacího soudu jsou dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu – www.nsoud.cz), přijal a odůvodnil závěr, že existence podniku ve výlučném vlastnictví jednoho z manželů má vliv na závazky (dluhy), které vznikly podnikajícímu manželovi v souvislosti s podnikáním. V tomto rozhodnutí dovolací soud uvedl, že „odborná literatura dovodila, že závazky podnikatele [na rozdíl od obchodního závodu podle o. z. (srov. § 502 o. z.)] tvoří složku podniku [srovnej např. Horáček, Tomáš. § 5 (Podnik). In. POKORNÁ, Jarmila. *Obchodní zákoník: komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, xxxv, 1079 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-3574-918.]. Ačkoliv tedy závazky podnikatele tvoří podnik, tvoří závazky vázající se k podniku, který je ve výlučném vlastnictví podnikatele, předmět společného jmění manželů, a to z toho důvodu, že se na tyto závazky vztahuje zákonná výjimka. Podle § 143 odst. 1 písm. b) obč. zák. totiž společné jmění manželů tvoří závazky týkající se majetku (tedy i podniku), který náleží výhradně jednomu z nich. Závěr o tom, že závazky vztahující se k podniku tvoří součást společného jmění manželů, se pak prosadí i ve vztahu k závazkům vzniklých před účinností zákona č. 91/1998 Sb., tj. před 1. 8. 1998. Podle čl. VIII, bodu 2 – Přečasná ustanovení zákona č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a o změně a doplnění dalších zákonů, věci, které ke dni 1. 8. 1998 tvořily bezpodílové spoluvlastnictví manželů, se stávají součástí společného jmění manželů. Pohledávky a dluhy, které vznikly před 1. 8. 1998 a které se podle tohoto zákona považují za součást společného jmění manželů, se stávají jeho součástí. Pokud jiné předpisy mluví o bezpodílovém spoluvlastnictví manželů, rozumí se tím společné jmění manželů.

Jestliže se dluhy vázící se k výkonu podnikatelské činnosti případně vzniklé po 1. 8. 1998 nestaly součástí společného jmění manželů, protože se vztahují k majetku náležejícímu výhradně jednomu z manželů, je z uvedeného přechodného ustanovení zřejmé, že se součástí společného jmění manželů nestávají ani dluhy vzniklé před 1. 8. 1998, jestliže se vztahovaly k výkonu podnikatelské činnosti úpadce, a to proto, že se nepovažují za součást společného jmění manželů v režimu právní úpravy účinné od 1. 8. 1998.“

Dovolací soud dále v rozsudku ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4625/2014, poznamenal, že výše uvedené neznamená, že by výše závazků vzniklých v souvislosti s podnikáním jednoho z manželů neměla při vypořádání společného jmění žádný dopad.

Nejvyšší soud opakovaně uvedl, že nestal-li se podnik součástí společného jmění manželů, neznamená to, že by se výkon samostatné výdělečné činnosti nijak nemohl promítnout do rozsahu společného jmění manželů, resp. do následného vypořádání, a to ve vazbě na výnosy z výkonu podnikatelské činnosti. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28. 7. 2005, sp. zn. 22 Cdo 1052/2004, dovodil, že „výnos z podnikání stejně jako mzda z pracovního poměru náležející jednomu z manželů je nejčastějším zdrojem BSM (obdobně SJM), z něhož je pak pořizován společný majetek manželů. Jak již uvedl odvolací soud, ze žádného ustanovení občanského zákoníku nevyplývá, že společným majetkem by měl být jen zisk, chápaný jako rozdíl mezi výnosem z podnikání a náklady na podnikání v souvislosti s ním vynaložené. Není tedy žádného zákonného důvodu, aby jakýkoliv výnos z podnikání manžela byl vylučován z režimu bezpodílového spoluvlastnictví. Ostatně podle standardní judikatury (R 42/1972 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek str. 243) i výnosy z odděleného majetku jednoho z manželů patří do BSM. Pokud jsou však z výnosu podnikání pořizeny věci sloužící podnikání, stávají se výlučným vlastnictvím podnikajícího manžela, neboť tak stanoví zákon v § 143 ObčZ. Jsou-li pak výnosy vloženy zpět do podnikání (např. na nákup materiálu, mzdy zaměstnanců, placení daní apod.), jde o použití prostředků BSM na oddělený majetek jednoho z manželů, který by měl k požadavku druhého z manželů do BSM nahradit. Ke dni zániku manželství by tak podnikající manžel měl podle § 150 ObčZ vrátit, co ze společného bylo na tyto jeho věci (popř. jeho podnikání) vynaloženo. Přitom ovšem nelze pominout, že věc, jež slouží jen podnikání jednoho z manželů, slouží i k vytváření dalších výnosů, kterými je BSM účastníků obohacováno, jsou-li tyto výnosy použity ke společným účelům (např. příspěvek na společnou domácnost, pořízení věcí sloužících oběma manželům, zaplacení dovolené atp.). Stejně tak by nemělo být přehlíženo, že cena věci sloužící podnikání se jejím používáním (i vytvářením výnosů, jež patří do BSM) snižuje. Podnikání je tedy nutno chápat jako činnost, z níž výnosy náležejí oběma manželům a která obvykle slouží i k získávání hodnot náležejících do BSM. Potom ovšem nelze opomenout ani výdaje a závazky podnikajícího manžela, které mu vznikly v souvislosti s jeho podnikáním, neboť je nelze oddělovat od podnikání, z něhož má prospěch i druhý manžel“.

V rozsudku ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 22 Cdo 2380/2012, dovolací soud uvedl, že podnikající manžel je povinen nahradit do bezpodílového spoluvlastnictví částku, která se rovná kladnému (pozitivnímu) rozdílu mezi aktivy a pasivy jeho podnikání ke dni zániku bezpodílového spoluvlastnictví, což zpravidla představuje cenu podniku. V případě, že by výsledná hodnota byla záporná, není co do bezpodílového spoluvlastnictví manželů nahrazovat.

V poměrech projednávané věci podnik žalovaného není součástí SJM, neboť vznikl před 1. 8. 1998, tedy před účinností zákona č. 91/1998 Sb., přičemž se nejednalo o podnik náležející oběma manželům jako podnikatelům (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího

soudu ze dne 27. 9. 2004, sp. zn. 22 Cdo 684/2004, a Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 22 Cdo 2903/2005). Z provedeního dokazování je zřejmé, že půjčky byly žalovanému od jeho rodičů poskytnuty v souvislosti s jeho podnikáním (srov. odůvodnění rozsudku odvolacího soudu ze dne 9. 1. 2015, č. j. 15 Co 529/2011-761, str. 10 a násl.), a to i přes skutečnost, že tyto půjčky nejsou evidovány jako závazky v daňové evidenci žalovaného. Finanční prostředky získané na základě půjček od rodičů žalovaného se v daňové evidenci promítly kupř. jako tzv. „vklad podnikatele“ či za prostředky takto získané byly pořízeny věci, které jsou vedeny v daňové evidenci. Z uvedeného je zřejmé, že předmětné půjčky byly žalovanému poskytnuty v souvislosti s jeho podnikáním. V takovém případě je v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu postup odvolacího soudu, který zohlednil předmětné závazky při určení výše pasiv podniku pro účely zjištění hodnoty, kterou je povinen podnikající manžel nahradit do společného jmění manželů.

Dovolací soud poznamenává, že v projednávané věci hodnotil odvolací soud ve vztahu k půjčkám poskytnutých žalovanému jeho rodiči každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti. Odvolací soud se zabýval všemi důkazy vztahujícími se k těmto půjčkám a uzavřel, že byly poskytnuty žalovanému v souvislosti s jeho podnikáním. Rozhodnutí odvolacího soudu je v této části řádně odůvodněno a nevykazuje extrémní nesoulad mezi právními závěry, provedenými důkazy a z nich vyvozenými skutkovými závěry (srov. č. I. 765-766; dále nález Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2004, sp. zn. I. ÚS 534/03, dostupný na nalus.usoud.cz).

Dovolatelka dále napadá závěr odvolacího soudu, podle kterého je nutné od ceny podniku žalovaného odečíst cenu nemovitých věcí (tedy vložených výlučných prostředků podnikajícího manžela) ke dni zániku manželství. Namítá, že tyto vložené výlučné prostředky měly být odečteny v ceně ke dni vložení do podniku podnikajícího manžela, přičemž poukazuje např. na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2296/2004, a řadu dalších rozhodnutí dovolacího soudu.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1287/2014, dovedil, že pokud začal jeden z manželů podnikat ještě před uzavřením manželství, je nutné odečíst od zjištěné ceny podniku ke dni zániku společného jmění vložené výlučné prostředky (resp. věci, práva a jiného majetkové hodnoty) podnikajícího manžela v podobě ceny jeho podniku před vznikem společného jmění manželů. Tento závěr je nutné vztáhnout rovněž na vložené výlučné prostředky podnikajícího manžela do jeho podniku v průběhu trvání SJM a od zjištěné ceny podniku ke dni zániku společného jmění je třeba odečíst tyto prostředky v ceně ke dni jejich vložení do podniku (srov. DVOŘÁK Jan, SPÁČIL Jiří. Společné jmění manželů v teorii a v judikatuře. 3. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 156).

S ohledem na shora uvedené je v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu závěr soudu odvolacího, že od ceny podniku má být odečtena cena nemovitostí ke dni právní moci rozsudku o rozvodu manželství. Od ceny podniku žalovaného je nutné odečíst cenu nemovitostí k okamžiku jejich vložení do podniku žalovaného.

V souvislosti s výše uvedeným závěrem dovolací soud poznamenává, že je rovněž v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu, pokud odvolací soud vypořádával jednotlivé investice do nemovitostí žalovaného, které jsou součástí jeho podniku, realizované v průběhu trvání manželství. Jelikož je obtížné kvantifikovat (veškeré) investice vynaložené ze společných prostředků na podnik žalovaného (a rovněž veškeré výnosy z tohoto podnikání plynoucí do SJM), právě proto je povinen podnikající manžel nahradit do společného jmění

částku rovnající se rozdílu mezi aktivy a pasivy jeho podniku, což zpravidla představuje cenu podniku (po odečtení vynaložených výlučných prostředků podnikajícího manžela), přičemž výše těchto investic je reflektována v ocenění aktiv podniku podnikajícího manžela.

Žalobkyně rovněž namítá, že žalovaný neprokázal, že jeho podnik byl vytvořen i vynaložením jeho oddělených prostředků, tudíž není nutné od ceny podniku odečíst cenu nemovitostí. K tomu dovolací soud poznamenává, že žalovaný tvrdil a prokazoval v průběhu soudního řízení (např. závěrečný návrh žalovaného na č. l. 592), že cena těchto nemovitostí by měla být odečtena od ceny podniku, neboť tyto jsou v jeho výlučném vlastnictví.

Z uvedeného je zřejmé, že rozsudek odvolacího soudu spočívá ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. na nesprávném právním posouzení věci. Jelikož Nejvyšší soud neshledal podmínky pro postup podle § 243d písm. b) o. s. ř., rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

O náhradě nákladů dovolacího řízení bude rozhodnuto v novém rozhodnutí o věci (§ 243g odst. 1 in fine o. s. ř.).

Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 28. března 2017

Mgr. David H a v l í k , v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Naděžda Hanáková, Dis

